

—pz Pristop meščanskošolskega učiteljskega zveza v Zvezo državnih nameščencev. Na obnem zboru v Celju so sklenili meščanskošolski učitelji, da pristopijo k Zvezi.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

—e Kakor poročajo dnevni listi je premeščen tov. Pivk iz Toplice v Dole po čl. 71. čin. zak. Poverjeništvu UJU ni prejelo o tem nobenega obvestila, ne od prizadetega in ne od okrajnega društva. Če prejme poverjeništvu potrebne avtentične podatke in poročilo — za kar ne moremo smatrati poročila dnevnih listov in ne krik, ki ga bo morda vzdignilo tudi »Edinstvo« — bomo o slučaju podrobneje poročali brez oziroma levo ali desno. Iz tega slučaja je razvidno, kako škodljivo je, da je »Edinstvo« razdvojilo učiteljske vrste. »Edinstvo« svetujemo, naj resno presodi tudi ta slučaj preden kaj piše in naj ne tira s kakimi tiradami mladih ljudi v lastno nesrečo!

—e »Če bo kdo verjel« Učit. Tovarišu, ki se je povzpel že tako daleč, da je pričel v svojih predalnih priporočilih »Slovenskega učitelja«, glasilu Slomškove družbe — tako piše velikonočno »Jutro«. — Političnemu beležniku »Jutra« svetujemo, naj ne smatra učiteljskega za take mameluke, ki bi ne smeli vedeti za vse pedagoške liste, ki izhajajo in bi ne smeli čitati tudi drugih pedagoških listov. Z omejenostjo se ne širi naprednost! Zaradi tega, če bo čital razne pedagoške liste, se ne bo izneveril noben napreden učitelj in tudi »Učit. Tovariš« ne bo odbil s tem nobenega naprednega učitelja, pač pa bi svetovali »Jutru«, naj pomeče pred svojim pragom, saj še ni daleč čas, ko se je povzpelo tako daleč, da je udarjalo v listu po lastnih političnih pristaših. Presodi naj malo, kaj več škoduje napredni stvari.

—e »Učiteljsko društvo so nam bila vse. Čestokrat smo zatajili sami sebe in delali za skupnost.« Te lepe besede je izgovoril na obnem zboru nekega učiteljskega društva dne 6. aprila, ko je proslavljal zasluge vzornega tovariša odlikovanca g. nadzornika. Tako je bilo nekdanj. In danes, g. nadzornik?! Kdo je razbil enotno učiteljsko organizacijo? Mi smo privedli v njo še one, ki so bili zunaj zaradi nestrpnosti lastnih kolegov. —i.

—e Predstavitev po § 71. obsoja najbrž neki tovariš v velikonočni številki »Jutra«, ker se je ta pripetila nekemu učitelju pri stahu SDS. V koliko je ta predstavitev res partizanska, mi ni znano, ker je v ljubljanski oblasti. Začudil sem se pa, ko sem čital obsodbo v glasilu stranke, katera se imenuje napredna, a se je ravno ta § grdo izrabljala celo proti naprednim učiteljem takrat, ko je bila ta stranka v vladi in so vodili prosveto njeni pristaši. Kje je tu logika in doslednost? Stališče organizacije glede § 71. je dovolj jasno. — i. Iz Mariborske oblasti.

—e S soodgovornostjo in sokrivdo za gospodarsko stanje in ugotovitve iz dobe prejšnjega poverjeništvu operirajo se vedno zlasti tovariši v nasprotnem taboru, pa tudi nekateri naši ter propagirajo izstop tistih članov ožjega sosveta, kateri so imeli preje to, takrat dvomljivo čast, kakor vidimo sedaj. Če nimajo drugega sredstva, s tem ne bodo zmagali. Zadeva se je temeljito in vsestransko pojasnila že v Celju, pojasnila pa se bodo še pred sodiščem, ko pride prilika in čas. Zdej pa naj dokažejo javno in jasno vsi tisti, ki tako radi namigujejo, le en greh v tem oziru, ki bo držal kot dokaz sokrivde in soodgovornosti tistim trem članom tudi sedanjega ožjega sosveta. Kakor hitro so ti zaznali za visoke dolge, so takoj storiili svojo dolžnost. Ovirali so jih drugi! Brez dokazov so kričali podobni tistemu, ki je trdil, da je tatvine sokrivt tudi policaj, ker je tatu odkril in prijel. Ves trud je docela brez uspeha! Izmišljajte si še take intrige, enotnosti v sedanjem poverjeništvu ne pridete blizu. Dokazi glede sokrivde in soodgovornosti so bili podani v Celju in so pripravljeni tudi za sodišče! —i.

Nova napredovanja, imenovanja, upokojitve itd.

—i Upokojitve. Na predlog ministra prosvete so trajno upokojeni: Fr. Baf, okr. šolski nadzornik v Kastvu; Matilda Blagajne-Gorišek, učiteljica v Ljubljani; Avgust Šabec, učitelj v Dramljah pri Celju; Ana Pfeifer, učiteljica manjšinske osnovne šole v Ljubljani; Ignacij Strmečki, učitelj v Ksaveriju pri Gornjem gradu in Marija Marok-Sedej, učiteljica v Ljubljani.

—i Napredovanja. V 3. grupo II. kategorije: Fran Mejač, Nada Fakin-Gruden, Bernarda Ritter-Stibrič, Marija Piano, Angela Sadar-Vorbach, Pavla Zotter; v 4. grupo II. kategorije: Friderik Hegler, Anica Slapšak, Stanislava Bohté, Josipina Zumer, Štefanija Smalc, Antonija Ulčar, Ivan Baškovič, Ladislav Kraker, Ana Kiferle, Angela Lorber, Zmagoslav Konečnik, Franc Erzenjak, Zmagoslava Serajnik, Marija Kavce, Josipina Jecl, Jadriga Hudales-Matela, Jožica Osterc, Andrej Zvan, Olga Bračič, Angela Stani, Angela Hauptman, Cecilija Kukovec, Feliks Gröhl, Hilda Požar, Josip Križnič; v 1. grupo služitelja: Karol Sič.

—i Napredovanja: V 1. grupo II. kategorije: Pavel Zajc, veroučitelj; Amalija Macak-Reichmann, Marija Papst-Majcen, Mara Pöckerich-Lazar, Simon Radato-vič; v 2. grupo II. kategorije: Ivan Stegovec, Rudolf Obrekar, Katarina Košiča, Justina Weber-Kaušek, Ruža Gosak, Jernej Čebul, P. Gratus Kostanjšek, Eliza Kert, Vojteh Hren, Stefan Lutar, Marija Jager, Katica Maslov-Plepel.

Književnost in umetnost.

—k Dr. Stanislav Bevk: Botanika za šolo in dom (s 304 slikami in 41 podobami v barvotisku). Cena v platno vezani knjigi 150 Din. 4. Strani 447. Ljubljana 1927. Družbena založba šolskih knjig in učil.

Ta knjiga ni spisana na brzo roko, ampak je sad mnogoletnega truda in brezprimernosti. Napisal jo je priznani strokovnjak dr. Bevk, mož, kot ga izza Pavlinovih časov Slovenci še nismo imeli. — V prvem poglavju najdemo fiziologijo in anatomijo rastlin, v drugem staničnice in celičnice, povsod z vidika biologije, v tretjem rastlinske združbe, v četrtem pa organografijo. Prav izvrstno bodo služili ključji za rodove in vrste, kar je nad vse praktičen priatek, zlasti za začetnike. Znanstveno-slovenski slovarček in obširno stvarno kazalo povečava v prav izdatni meri uporabnost knjige.

Založba šolskih knjig je z Bevkovo Botaniko zamašila občutno vrzel na slovenskem znanstvenem polju. Nobena šola ne sme ostati brez te knjige, ker bo nudila zlasti učiteljsstvu neizčrpen vir samojzobrazbe in napredka. Starši naj jo kupijo za dar svojim ljudski šoli odraslim otrokom, ki imajo veselje za naravo in dali jim bodo darilo, ki bo imelo trajno vrednost.

Društvena zborovanja UJU.

Vabila

— Učiteljsko društvo za celjski okraj bo zborovalo v soboto 7. majnika v Petrovčah. Dnevni red tvorijo: društvena poročila, volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino, predlog glede volitev novega odbora in slučajnosti. Glavna točka dnevnega reda bo pa predavanje tov. Elize Kukovčeve: O učenčevem vprašanju pri pouku. (V smislu doslednega udejstvovanja učnega načela samodelavnosti). Po možnosti nastopi pri obedu celjski orkester. Začetek ob 8. uri.

Poročila:

+ Slovenjebistriško učiteljsko društvo je zborovalo dne 9. aprila na Spodnji Polskavi.

Tov. predsednik pozdravi navzoče, zlasti tov. Čuček, ki je došel kot upokojenec med nas, prečita došle dopise ter poročila o poteku in sklepih zadnje odborove seje. Tov. blagajnik se pritožuje, da so med nami še nekateri zamudniki, ki še dolgujejo na lanskim članarini ter jih opozarja, da store svojo dolžnost! Preloži se ponovno pregled računov, dokler ne bodo dolgovi poravnani in blagajna v redu!

Tov. Planer se je udeležil obnega zborovanja U. D. v Mariboru ter poda k poročilu v 33. številki »Učit. Tov.« nekaj pojasnil. Omeni, da se je članarina znižala na 20 Din ter pričakuje pristop vseh navzočih v to društvo. Tov. predsednik priporoča sicer društvo vsem onim, ki imajo interes na njem, toda siliti koga, da vstopi — ne more!

Zvečer ob 8. uri in v nedeljo dne 10. ob 3. uri popoldne uprizarijo člani našega učiteljskega društva v Slov. Bistrici igro »Vozel« v prid U. D. v Mariboru. Pri tem obvestilu je vzbudilo ogorčenje dejstvo, da znaša državna taksa za ti dve predstavi 677 Din.

Sledilo je predavanje tov. Planerja o matematični geografiji v višjih razredih osnovnih šol. Podal je v učnih slikah snov ter pokazal pot, po kateri pridemo z lahkoto na podlagi delovnega principa do smotra.

+ Občni zbor učiteljskega društva za Mežiško dolino se je vršil dne 15. januarja t. l. na Prevaljah.

Predsednik tov. Feinig nam je podal v svojem letnem poročilu na njemu lasten jednat način sliko našega položaja v šolskem in stanovskem oziru. V šolski politiki centrale, v delovanju naše centralne uprave pogrešamo programatično smer. O resnih reformah na šolskem polju se ne razmišlja, pač pa imamo zabeležiti nekaj ponesrečenih eksperimentov, kakor na brzo roko izdelani učni načrt za osnovne šole. Še manj razveseljiva je bilanca v pogledu na naš gnotni in pravni položaj. Stalno se čutimo državni nameščenci ogroženi v priborjenih svojih pravicah, kar sili uradnike vseh kategorij, da strnejo svoje vrste v skupno obrambo. To dejstvo se izraža tudi v notranjem življenju našega Udruženja, kojega smer postaja vedno odločnejše stanovska.

Letno poročilo tajnikovega namestnika tov. Galloba se spominja častne vloge našega društva v našem stanovskem pokretu ter navaja predavanja strokovne in obče izobraževalne vsebine, kakor tudi en tečaj, ki ga je društvo v tekočem letu priredilo. V raznih resolucijah je povzdignilo svoj glas za pravice učiteljstva in so bile te resolucije vedno predmet temeljitih debat. Po inicijativi društva se je pričela akcija za ustanavljanje kmetijskih nadaljevalnih tečajev v našem srezu, ki obeta najlepše uspehe. V Mežici smo dobili meščansko šolo, za koje ustanovitev imajo svoje zasluge tudi člani našega društva. Tov. Košičurj smo postavili lep nagrobni spomenik.

Iz poročila marljive naše blagajničarke je razvidno, da je društvo vse svoje obveznosti poravnalo in da je v njem včlanjeno vse učiteljstvo v okraju.

Volitve so imele sledeči rezultat: predsednik tov. Feinig, odborniki: Mencin, Doberšek, Kertova, Gačnik, Gallob.

Članarina se je določila na letnih 150 Din, za obrambni sklad pa letnih 120 Din.

O najnovejšem projektu osnovnošolskega zakona je poročal tov. Mencin, pregledno navajajoč njegove hibe in vrline. Po daljši debati se je prepustila formulacija in natančnejša utemeljitev naših zahtev odboru.

Situacijsko poročilo je podal tovariš Doberšek ter pojasnil razplet in stanje Moderndorferjeve zadeve. Od nje je predlagana resolucija je bila po daljši debati z raznimi spremembami enoglasno sprejeta. Ker jo je »Učiteljski Tovariš« že objavil, je tukaj ne navajamo.

Na interpelacijo tov. Gačnika glede gospodarskega ter tov. Dominka glede splošnega položaja v našem poverjeništvu, je kratko odgovoril tov. Mencin, pridružio si obširnejše poročilo za prihodnje zborovanje.

+ Učiteljsko društvo za srez Šmarje-Rogatec je zborovalo dne 2. aprila v Rogatcu. Udeležba je bila prav dobra.

Poročilo predsednika. Po običajnem pozdravu je predsednik prečital dopise nekaterih odsotnih članov. Javil je, da so društvena pravila odobrena. Društvo državnih upokojencev za Slovenijo se je izplačalo iz društvene blagajne 100 Din. Poročila se vzamejo na znanje in odobrijo.

Dopisi. 1. Glede na dopis učiteljskega društva za celjski okraj, se soglasno sklene, vložiti prošnjo na velikega župana v Mariboru za ustanovitev komisije Zdravstvenega odseka v Celju. 2. Dopis C. M. družbe, ki vabi, naj bi se poživile C. M. podružnice, se vzame na znanje. 3. Dopis poverjeništvu UJU glede strankarskega boja v dnevnikih, se je vzel z zadovoljstvom na znanje. 4. Glede dopisa tov. Karola Doberška v Prevaljah v zadevi slučaja tov. Moderndorferja se sklene soglasno, da bo vsak član tri mesece zaporedoma prispeval po 3 Din k dopornini. 5. Glede na poročilo obnega zborovanja Učit. doma v Mariboru priporoča predsednik, naj bi se članstvo, ki že ipak plačuje za to akcijo redni prispevek, spomnilo Učit. doma še ob svatbah, pogrebih in drugih žalostnih in veselih priložnostih ter zanj nabiralo darove.

Poročilo o seji širjega sosveta. Nato je predsednik podal poročilo o seji širjega sosveta UJU v Celju. Poročevalec je pohvalno ocenil delo sedanjega poverjeništvu.

Predavanje. O samodelavnosti učencev pri pouku in kako jih pripravimo, da stavijo vprašanja in učnih zadevah, je predavala tov. E. Kukovčeva. Skrbno sestavljeno predavanje je članstvo poslušalo z veliko pozornostjo. Prisrčen aplavz je dokazal predavateljici priznanje poslušalcev.

Slučajnosti. 1. Razpravljalo se je glede članarine, ki jo nekateri člani še dolgujejo bivšemu učiteljskemu društvu. Predsednik nasvetuje, naj bi se ista čimprej poravnala. 2. Predsednik je povabil člane, naj se pri glasloju za predavanje na prihodnjem zborovanju. 3. Z ozirom na slučaj Moderndorferja se je razvil razgovor o premeščanjih. Odboravati moramo prizadevanje poverjeništvu UJU za ustavitev premeščanj.

Prihodnje zborovanje bo dne 13. junija v Rogatcu. Tajnica.

+ Učiteljsko društvo za krški okraj je zborovalo dne 12. marca t. l. v Št. Jerneju. Kljub temu da je ta kraj precej oddaljen od železnice, se je zborovanja udeležilo nad 50 tovarišev in tovarišic.

Predsednik tov. Vanič je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče, tako tudi sreskega prosvetnega referenta tov. Levstika, tov. Gruma, g. Plavšaka, tov. upokojenega šolskega upravitelja V. Gebauerja in tudi goste, t. j. tovariše, ki do sedaj še niso prestopili k udruženju UJU.

Ob sklepu svojega poročila omenja tovariš predsednik, da je v srezu izstopilo 8 tovarišev(ice) iz društva. Njegovemu poročilu sta sledili še tajniško in blagajniško. Ko nadalje omenja, da je zadržal referent tovariš Skulj, ki naj bi predaval o Pestalozziju, nastopi mesto odsotnega tovariš Grum s temo: »Načrti in problemi šolstva v drugih državah«. G. referent se je tako dobro poglobil v svoje delo, da je v svojih začetnih mislih izluščil pravo jedro in s tem pokazal, da je delo završilo strokovno, za kar je žel vsestransko priznanje. Sledilo je predsednikovo poročilo širjega sosveta, v katerem je predložil natančno sliko o delovanju bivšega poverjeništvu, iz česar je razvidno, da je bil že skrajni čas, da je vse delo prevzelo novo poverjeništvu.

O »tovarištvu« je predaval tov. Lomšek, nakar se je razvila živahna debata, v katero so posegli tovariši Požar, Špenko, Petelin, Golobi dr. — za tem je bilo zaključno zborovanje. — Zborovalce je brzojavno pozdravil tov. Bizjak, ki je bil uradno zadržan in učiteljsko osnovne šole v Mokronogu.

+ Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo dne 5. marca t. l. v Ormožu ob 86%ni udeležbi članstva.

Predsednik omenja dogodke zadnjega časa, ki zadevajo učiteljski stan, med temi k varen razdor v učiteljskih vrstah ter smrt dolgoletnega šolskega nadzornika v našem okraju g. Matije Herica; njegovemu spominu se oddolžijo navzoči s trikotnim »Slavo« Poroča tudi, da je rodil rikotni tečaj v Ormožu lepe uspehe po naših šolah.

Dopisi: Na dopis pevskega zborovanja UJU učiteljstva se sklene: a) Naše društvo ne pristopi kot ustanovnik k zboru, ker blagajna ne dopušča. b) Od 1. aprila t. l. plača vsak član skupno z drugimi prispevki vsak šolski mesec 1 Din članarine za zbor. c) Kot njegov poverjenik fungira društveni odbor. — Za društvo dr.

žavnih upokojencev in upokojenjk se nabere med članstvom 130 Din prostovoljnih prispevkov. — Tajnika CM družbe pozove društveni odbor po svoji uvidenosti, da predava o družbinem delu za povzdigo obmejega šolstva.

Sklepi in slučajnosti. Na predlog tov. Rajšpa sklenejo zborovalci v zadevi prepo-vede uporabe šolskih prostorov za tamburaške vaje, da se objavi ta slučaj v »Učit. Tov.« v ilustracijo, kako hvaležno je izvenšolsko prosvetno delo učiteljstva na deželi, ki mu ga nalagajo šolske oblasti.

Za sejo glavnega odbora UJU v Beogradu se pošlje našemu poverjeništvu sledeči predlog: Finančno ministrstvo naj upošteva pri sestavi svojega proračuna predvsem zaostanke na naših plačah in pokojninah, posebno iste iz prejšnjih let, da bodo prišli prizadeti vendar enkrat že do svojih zasluženih plač in pokojnin. V našem društvu je slučaj, ko ima upokojenka dobiti nad 14.000 Din na ostanku iz leta 1924.

»Učiteljski Tovariš« naj posveča večjo pozornost poročilom pod rubriko »Učiteljski pravnik«, da se ne bo zopet dogodilo, da nastanejo zmešnjave, kakor se je to zgodilo o priliki sklepa 1. polletja tekočega šolskega leta, ko je bila tozadevna naredba iz Finkove zbirke napačno objavljena. (Objavljen je bil odlok, ki je bil izdan v ljubljanski oblasti. — Op. uredn.).

Na predlog tov. Megla se zbirajo prostovoljni prispevki za »Učit. dom« v Mariboru namesto venca na grob umrlega ravnatelja g. Matije Pirca. Nabralo se je 130 Din. Na isti način se počasti na predlog tov. Rajšpa spomin umrlega nadzornika g. Matije Herica ter se skupi med člani 112 Din za Učit. dom.

Prihodnje zborovanje bo v Čakovcu o priliki zborovanja Medjimurskega učiteljskega društva.

+ Učiteljsko društvo UJU za kočevski okraj je zborovalo v Kočevju dne 18. marca 1927. Zborovanju je prisostvovalo 71 članov(ice).

Predsednik tov. Fr. Ločniškar otvori zborovanje ob 10. uri, pozdravi tov. poverjenika And. Skulja, predavatelja tov. Leona Pibrovca ter zastopnika Učit. pevskega zbora v Ljubljani tov. Karla Puharja.

Predavanje: Tov. Leo Pibrovce izvaja svoje predavanje po sledečih točkah: a) o izobrazbi v splošnem; b) o načrtih delovne šole; c) delotvorni pouk v šoli; d) ročno udejstvovanje pri pouku; e) delovni pouk v posameznih razredih; f) celokupen pouk pri mladini (f) razlika med staro in novo šolo. Predavatelj je s svojim stvarnim in zelo nazornim referatom odkril zbranimu učiteljsstvu čisto nova pota, po katerih ima hoditi moderna delovna šola; pokazal je v njem vso svojo vneto in gorečnost in izobrazbo za novo šolo ter podal nešteto nasvetov, pridobljenih na podlagi izkušnj dvetletnega prizadevanja in udejstvovanja s poukom mladine po načelih modernega časa. Za to svoje globoko in dobro zasnovano predavanje je žel tov. predavatelj od strani pazno sledečega učiteljstva buren aplavz.

Nato sledi predavanje tov. Andreja Skulja o šolskem vrtu in njega umni uporabi. Predavatelj najprej teoretično obrazloži važnost in pomen kmetijskega pouka na šolah sploh in poudarja koristi, ki jih mora narod imeti od tega. V drugem delu svojega predavanja pa preide k praktičnemu udejstvovanju na šolskem vrtu. Vrt je treba urediti tako, da ustreza lepotičnim in praktičnim zahtevam. Svoje predavanje je ponazoril s sliko. Tov. predsednik tovariša predavatelja obenem z zahvalo za njegov referat poprosi, da bi se odzval vabilu in prišel iznova predavat na socialno-pedagoški tečaj, ki ga namerava Kočevsko učiteljsko društvo prirediti ob koncu letošnjega šolskega leta v Kočevju.

Poročilo društvenega podpredsednika tov. H. Kmeta o seji širjega sosveta UJU v Celju, dne 2. februarja 1927. Poročevalec poroča o poteku te seje, na kateri se je v glavnem razpravljalo o gospodarskem stanju učiteljske organizacije UJU poverjeništvu Ljubljana v zadnjih 4 letih.

K tej točki se oglasi tov. poverjenik A. Skulj ter poda članstvu še nekatere pojasnila v svrhu informiranosti in poznanja dejanskega stanja. Dotakne se tudi slučaja tov. Moderndorferja.

Zborovanje se prekine ob 1/4 na 13. uro in nadaljuje ob 15. uri.

Predsednik poroča o sklepu odbora, da se priredi letos ob koncu šolskega leta socialno-pedagoški tečaj. Utemeljuje potrebo in korist takega tečaja za učiteljstvo, ki mora skrbeti, da se vedno in vsestransko izobrazuje in ne zastaja za drugimi stanovi.

K tej točki se oglasi tov. Mervič, ki tudi povdarja potrebo izobrazbe učiteljstva, ako hoče to uspešno vršiti svojo dolžnost.

Tov. Peterlin izrazi željo, naj bi učiteljstvo samo sklenilo, ali sploh želi takšen tečaj. Dan na glasovanje je bil ta sklep z veliko večino sprejet. Sklene se tudi povabiti k temu tečaju zlasti učiteljska društva iz Dolenjske.

Tov. Puhar je utemeljeval potrebo učiteljskega zborovanja, njegov namen in korist za učiteljski stan. Predlog, ki je bil soglasno sprejet, se glasi: Učiteljsko društvo za kočevski okraj pristopi k centralnemu učiteljskemu zboru kot ustanovni član z enkratnim prispevkom 500 Din; člani društva pa vsi pristopijo k omenjenemu pevskeemu zboru kot podpor- ni člani, pričeni z januarjem 1927.